

ARMÁDNÍ GENERÁL ALOIS LIŠKA

Narodil se 20. listopadu 1895 v Záborech u Turnova. Brzy po maturitě nastoupil vojenskou službu v rakousko-uherské armádě u 10. zeměbranného pluku v Tyrolsku, kde také absolvoval školu pro záložní důstojníky. Po příchodu na ruskou frontu využil první příležitosti a přešel na druhou stranu. V zajateckém táboře se přihlásil do čs. legií v Rusku, kde uplatnil své nesporné vlohy k matematice a fyzice, když se dostal k dělostřelectvu. Postupně se z řadového vojáka vypracoval na štábního důstojníka. Do osvobozené vlasti se vrátil v hodnosti kapitána na podzim 1920 a zvolil si za své životní povolání vojenskou dráhu.

Když ukončil studia na Vysoké škole válečné v Praze (roku 1929), byl major Liška ustanoven velitelem dělostřeleckého oddílu v Mladé Boleslavi, mimo to úspěšně přednášel taktiku v kursu pro velitele vojskových těles a oddílů. Od 1. října 1934 působil plukovník Liška jako velitel 51. dělostřeleckého pluku. Jakmile v roce 1938 ukončil

kurs pro vyšší velitele, začal pracovat v rámci dělostřeleckého odboru na ministerstvu národní obrany.

Okamžitě po obsazení českých zemí dne 15. března 1939 se plukovník Liška stal jedním z vedoucích organizátorů domácího odboje v severovýchodních Čechách. Když mu hrozilo zatčení, nastoupil 6. února 1940 cestu do zahraničí (přes Slovensko, Maďarsko, Jugoslávii a Sýrii do Francie). Po druhé ve svém životě vstoupil do čs. zahraniční armády. Po kapitulaci Francie převedl "svůj" 1. dělostřelecký pluk do Velké Británie, kde z něho vytvořil jednu z nejlepších jednotek čs. armády v zahraničí.

Na jaře 1943 byl Liška ustanoven velitelem Čs. samostatné brigády, která se pod jeho vedením reorganizovala a přezbrojila na Čs. samostatnou obrněnou brigádu. Čtyřletý pobyt a příprava Čechoslováků na britských ostrovech skončily vyloděním brigády na kontinentě v průběhu spojenecké invaze do Francie a jejich přesunem k přístavu Dunkerque. V krátkém čase dovedl brigádní generál Liška stmelit všechny spojenecké jednotky pod svým velením v jednotný celek. Jako nejvyšší spojenecký velitel u Dunkerque musel často řešit i složité otázky civilní správy. Při bojových akcích dovedl vždy svým osobním příkladem povzbudit každého. Obléhání pevnosti skončilo 9. května 1945 v 9,00 hodin, kdy viceadmirál Frisius odevzdal generálu Liškově kapitulaci listinu.

Mezitím jeho žena a dcera strávily většinu války v koncentračním táboře, jeho syn byl střílen na pochodu při evakuaci z koncentračního tábora Oranienburg a za podobných okolností zahynul i generálovův bratr.

Když se divizní generál Liška loučil s příslušníky Čs. samostatné obrněné brigády v Klatoch, prohlásil mimo jiné: "Svou povinnost jsme učinili, bojovali jsme za svou vlast. Nyní se zcházíme, neapeluji na vás, každý musí vědět, co má dělat. Znáte nynější politický vývoj. Víte, že se ještě někdy sejdem."

V poválečné čs. armádě se Liška stal prvním velitelem Vysoké školy vojenské, neboť eprojevil takovou snahu, jak se očekávalo"; zůstával i nadále rezervovaný k novým zkušenostem ze Sovětského svazu... Ztratil "důvěru", a proto nepřekvapí, že patřil mezi první, kteří odešli ihned po únoru 1948 zproštění služby. V červnu 1948 tak po třetí ve svém životě odchází do exilu, tentokrát do Velké Británie, protože byl přesvědčen, že "tam bychom se měli učit, jak vychovávat charakter člověka, dítěte, ať doma, či ve škole. Poměr učitele a žáka je autoritářský, otevřený, upřímný, nesvádějící ke švindlování a tvoří pevnou páteř člověka. Na takto vychovaných lidech může pak stát budovat svoji existenci".

Rizením správním mu ministr národní obrany odňal jak hodnost armádního generála, tak všechny čs. vyznamenání. A. Liška žil poté v Londýně, kde pracoval jako účetní. Byl zvolen čestným předsedou Čs. obce legionářské v zahraničí, psal do krajanského tisku. Podle svých zkušeností připomínal světu existenci československé otázky. Zemřel tiše ve svém domově Putney 7. února 1977, avšak jeho bývalí vojáci na "svého" velitele nezapomněli. Sdružení zahraničních vojáků - Západ, obnovené v roce 1990, iniciovalo jeho rehabilitaci. V roce 1991 u u rodného domu odhalili pamětní desku a na jejích návrh byl armádní generál Liška zařazen in memoriam mezi první nositele nového řádu M. R. Štefánika.

PhDr. Zdeněk Vališ